

si dovoluje Vás pozvat na seminář

Právní aspekty řešení poruch chování u dětí a mladistvých závažného rázu

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Akreditace Ministerstva vnitra České republiky**

Termín a místo konání: 8. prosince 2020 od 9:00 do 15:00.

Parkhotel Plzeň, salonek Bellevue
U Borského parku 31, Plzeň

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

asistent soudce Ústavního soudu a lektor na Právnické fakultě Masarykovy univerzity se čtrnáctiletou praxí v oblasti vzdělávání úředníků, autor řady odborných českých a zahraničních publikací, autor učebnice rodinného práva a komentářů k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, exekučnímu řádu a zákonu o zvláštních řízeních soudních, člen Světové organizace pro rodinné právo

Cena: 1 790 Kč (pro úředníky ÚSC a sociální pracovníky osvobozeno od DPH)

Obsah kurzu

1. Ohrožené dítě. Princip nejlepšího zájmu dítěte v legislativě a právní úprava. Interdisciplinární charakter sociálně-právní ochrany dětí.

- Úvod do problematiky, zakotvení principu nejlepšího zájmu dítěte v Úmluvě o právech dítěte a jeho projevy v občanském zákoníku, zákonu o sociálně-právní ochraně dětí a dalších právních předpisech. Participační práva dítěte.

- Ústavní pořádek, zejména Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
 - § 31 odst. 1 ZSPOD o péči děti ve smyslu poskytování pomoci při překonávání nepříznivých sociálních podmínek a výchovných vlivů s cílem umožnit jim
 - začlenění do společnosti, včetně začlenění pracovního.
 - § 3 písm. a) zákona o sociálních službách, že sociální službou se rozumí činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu
 - osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 292/2012 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Ohrožené dítě
- Smysl sociálně-právní ochrany dětí - poskytnutí pomoci dětem, jejichž práva, oprávněné zájmy, zdraví, život a řádný vývoj jsou ohroženy v důsledku nedostatečné péče nebo nečinnosti osob, které mají za ochranu těchto hodnot odpovědnost ze zákona nebo na základě rozhodnutí soudu
- Demonstrativní povaha výčtu v § 6 ZSPOD.
- Má ochrana oprávněných zájmů dítěte (práva na řádný a příznivý vývoj) větší význam než ochrana soukromí rodiny?
- Posuzování ohrožení dítěte jako interdisciplinární otázka.
- Význam dětské a vývojové psychologie pro správný výkon agendy SPOD.
- Význam dětské a vývojové psychologie pro dokazování rozumové, mravní i volní vyspělosti dítěte.
- Exkurz do judikatury.

2. Poruchy chování a jejich druhy. Psychologické definice poruch chování a jejich právní akceptace.

- Definice poruch chování.
 - posouzení odchylky od normálu, právní hodnocení - odkaz na judikaturu krajských soudů (zejména KS v Hradci Králové),

- posouzení norem chování, subsidiární aplikace právních pravidel zohledňujících rozumovou a volní vyspělost a přihlednutí k věku,
- schopnost uvědomit si nejen aktuální nevhodnost, ale zejména budoucí negativní následky svého chování (jednání),
- zdůraznění nutnosti chápat společenskou normu.
- Poruchy chování podle Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10).
- Poruchy chování podle Diagnostického a statického manuálu duševních poruch (DSM V).
- Základní znaky poruchového chování.
- Dělení poruch chování v širším smyslu
 - specifické a nespecifické.
- Dělení poruch chování podle příčiny
- Dělení poruch chování vzhledem k dílčím fenoménům prostředí, v němž se jedinec nachází
- Poruchy chování v kontextu právní úpravy.
- Právní terminologie a výklad práva při absenci zákonné definice
 - podřazení psychologické terminologie pod právní úpravu.
- Konkrétní kazuistické případy.

3. Projevy poruch chování a jejich protiprávní souvislosti. Právní řešení.

Za účelem volby právního (nikoliv jiného) nástroje k řešení poruchy chování je třeba pochopit souvislosti poruchy chování s právním řádem. Ne každá porucha chování je nutně spojena s požadavkem právního řešení, či dokonce uchopením jako protiprávního jednání osoby. U každého z následujících bodů bude detailně rozveden i (případný) právní rozměr. V souvislosti se záškoláctvím a úteků, příp. požíváním alkoholu a omamných látek, bude současně poukázáno na základní práva dítěte a možnost jejich realizace podle stupně vyspělosti (právo dítěte na vzdělání, právo dítěte pečovat o sebe sám, právo dítěte užívat omamné látky (?)).

- Význam rozumové složky projevu vůle v právním smyslu a její psychologické aspekty.
 - uvědomění si podstaty (právní i lidské) každého jevu,
 - schopnost rozpoznat následky každého jevu,
 - tendence dětí opomíjet negativa,
 - správné kladení otázek dětem při rozpoznávání rozumové složky,

- význam informací při realizaci participačních práv dětí,
- schopnost rozpoznání možnosti působit bezdůvodnou újmu druhému.
- Význam mravní složky projevu vůle v právním smyslu a její psychologické aspekty
 - význam celospolečenské morálky,
 - dobré mravy jako objektivní, nikoliv subjektivní kategorie,
 - smysl a podstata objektu formální stránky protiprávních skutků,
 - smysl a podstata společenské nebezpečnosti.
- Význam volní složky projevu vůle v právním smyslu a její psychologické aspekty
 - autonomie člověka jako předpoklad správné výchovy dítěte,
 - autonomie vůle jako předpoklad možnosti dosažení vlastního štěstí a řádného fungování v právním životě,
 - narušení volní složky jiným člověkem,
 - rozpoznání ovlivnění dítěte,
 - narušení volní složky jinou skutečností
 - vliv duševních poruch,
 - vliv závislostí.
- Příklady poruch chování budou rozvedeny v dalších třech bodech (kapitolách).

4. Právně nepostižené poruchy chování

- Právně nepostižené poruchy chování
 - nadměrné upoutávání pozornosti
 - negativismus
- Význam efektivní psychologické podpory jako prvku eliminujícího případnou budoucí protiprávní činnost.
- U každé z uvedených poruch chování budou rozvedeny právní aspekty se zdůrazněním individuálního přístupu při posouzení rozumové, mravní a volní vyspělosti (složky).

Konkrétní kazuistické případy.

5. Právně postižené poruchy chování

- Právně postižené poruchy chování
 - krádeže
 - impulsivní duševní poruchy vylučující způsobilost pachatele

- nedostatek věku
- skutkové podstaty v právním řádu
- agresivita
 - impulsivní a intelektové duševní poruchy vylučující způsobilost pachatele
 - nedostatek věku
 - skutkové podstaty v právním řádu
- šikanování
 - impulsivní a intelektové duševní poruchy vylučující způsobilost pachatele
 - nedostatek věku
 - skutkové podstaty v právním řádu
- vandalismus
 - impulsivní a intelektové duševní poruchy vylučující způsobilost pachatele
 - nedostatek věku
 - skutkové podstaty v právním řádu
- U každé z uvedených poruch chování budou rozvedeny právní aspekty se zdůrazněním individuálního přístupu při posouzení rozumové, mravní a volní vyspělosti (složky).
- Konkrétní kazuistické případy.

6. Příklady poruch chování na hraně mezi právně upravenými a právně neupravenými

- Příklady poruch chování na hraně mezi právně upravenými a právně neupravenými.
- U těchto případů je třeba rozlišovat charakter, intenzitu a zejména důvody.
 - lži
 - lež jako projev výchovného či jiného problému dítěte,
 - význam posouzení rozumové složky při rozeznávání lži,
 - právní následky lži a šíření nepravdivých informací.
 - záškoláctví
 - právní aspekty práva dítěte na vzdělání v kontextu povinné školní docházky,

- právo nebo povinnost dítěte chodit do školy,
- význam školní docházky ve vývojové psychologii,
- možnosti školy a sociálního pracovníka při zjištění záškoláctví, právní aspekty povinností rodičů.
- útěky (nejen z domova) a toulky
 - péče, ochrana a bezpečí dítěte ve smyslu závěrů Výboru OSN pro práva dětí (např. Komentář č. 14 z roku 2013),
 - útěky jako projev výchovného či jiného problému dítěte,
 - schopnost dítěte pečovat sám o sebe a spravovat své záležitosti,
 - možná soudní rozhodnutí, možnost přiznání plné svéprávnosti.
- alkoholismus a jiné drogové závislosti
 - právo dítěte užívat alkohol a jiné omamné látky,
 - veřejnoprávní aspekty přístupu dětí k alkoholu a jiným omamným látkám,
 - alkohol jako součást poznávání,
 - protiprávní jednání pod vlivem alkoholu či jiné omamné látky,
 - význam schopnosti rozpoznání následků svého jednání a okolností vylučujících svobodu vůle.
- Specifické postavení prostituce
 - dobrovolná a nedobrovolná prostituce mladistvých.
- U každé z uvedených poruch chování budou rozvedeny právní aspekty se zdůrazněním individuálního přístupu při posouzení rozumové, mravní a volní vyspělosti (složky).
- Konkrétní kazuistické případy.

7. Diskuse a závěr